

effektivt samarbejde under udvalgsbehandlingen af de spørgsmål, der er rejst af forskellige partiers ordførere, herunder bl.a. spørgsmålet om partsfiskernes særlige situation.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 109: Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Arbejdspraktik, aktivering af 58-59-årige, puljeforbud og jobtræning, forsøg med rammerne for aktiveringsindsatsen, m.v.).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 1/12 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Bjarne Laustsen (S):

Socialdemokratiet støtter til fulde regeringens ønske om at skabe et mere fleksibelt arbejdsmarked og kan derfor også bakke op bag arbejdsministerens forslag til ændring af lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik, nr. L 109.

Frem for alt er det en glæde for Socialdemokratiet, at arbejdsministeren lægger op til, at aktiveringsindsatsen for de 58-59-årige bliver mere fleksibel. Siden arbejdsreform III trådte i kraft i januar i år, har mange ældre danskere på forlængede dagpenge følt sig fanget i meningsløs aktivering, fordi de har været tvunget til at tage imod aktiveringstilbud, selv om der reelt ikke var udsigt til job for dem.

Dette forhold vil arbejdsministerens forslag råde bod på ved at åbne mulighed for, at der

kan dispenseres for aktiveringspligten, hvis arbejdsformidlingen vurderer, at behovene på det regionale arbejdsmarked ikke gør aktivering strengt nødvendig.

Socialdemokratiet mener, at det er positivt, hvis vi kan frede de ældre ledige, samtidig med at vi frigør midler, der gør det muligt at koncentrere indsatsen over for de grupper af ledige, der virkelig har gavn af aktiveringsindsatsen.

Også de andre elementer i arbejdsministerens forslag rummer væsentlige forbedringer.

Det er Socialdemokratiets opfattelse, at regeringens aktiveringsstrategi er frugtbar, men man skal aldrig holde sig for god til at overveje, om tingene kunne gøres endnu bedre, specielt når der er store forskelle på den beskæftigelsesmæssige situation i regionerne.

Arbejdsministerens ord om, at aktivering ikke er et nakkedrag, men et skulderklap, støtter vi til fulde.

Det er derfor også særdeles fornuftigt, at arbejdsministeren i sit forslag åbner for muligheden for, at der kan laves forsøg med nye rammer for den arbejdsmarkedspolitiske indsats i to regioner i den 2-årige periode.

Videre er det glædeligt, at timekravet, som man skal have opfyldt for ikke at være forpligtet at tage imod aktivering, bliver sænket fra 25 timer egentlig til 20 timer. Det vil være en stor lettelse for mange ledige, der rent faktisk gør en stor indsats for at få arbejde, men ikke har været i stand til at opnå fuldtidsbeskæftigelse.

Jeg vil også fremhæve forslaget om en sammenlægning af puljeforbudningen med ordningen om offentlig jobtræning som et initiativ, der efter Socialdemokratiets opfattelse vil gøre det lettere for den ledige i jobtræning at få øje på de langsigtede perspektiver i aktivering.

Endelig fortjener forslaget om arbejdspraktik som nyt aktiveringsredskab også at få positive ord med på vejen. Muligheden for at komme 2-4 uger i praktik på en privat virksomhed vil efter Socialdemokratiets opfattelse skabe positive relationer mellem erhvervslivet og den ledige, som får mulighed for at se hinanden an og vurdere, om den ledige skal igennem en opkvalificering, før egentlig beskæftigelse kan blive en realitet.

Det er Socialdemokratiets vurdering, at arbejdsministerens forslag vil skabe endnu bedre muligheder for, at landets ledige kan komme i beskæftigelse, og det er glædeligt, for det er Socialdemokratiets opfattelse, at Danmark har

brug for alle hænder og hjerner, der kan arbejde.

Socialdemokratiet støtter derfor arbejdsministerens lovforslag.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg har et lille, kort spørgsmål, for jeg tror, jeg misforstod noget af den socialdemokratiske ordførers tale. Det er dér, hvor han indledningsvis gør opmærksom på, at Socialdemokratiet er glad for, at man ændrer aktiveringsreglerne for de 58-59-årige, fordi der har været så mange eksempler på, at folk er blevet sendt ud i meningsløs aktivering. Er det korrekt forstået? Er det ikke sådan, at der i loven står, at der skal gives kvalitativt gode tilbud uanset alderen?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Sohn, at når vi ændrer det, er det bl.a., fordi vi har hørt nogle eksempler med folk, der havde besluttet, at de ville gå på efterløn som 60-årige, og det derfor i den situation kunne være vanskeligt at forstå, at vi skulle gøre en ekstra indsats, når nu de i den situation havde besluttet sig for at gå på efterløn.

Eva Kjer Hansen (V):

På vegne af Venstres ordfører, hr. Jens Vibjerg, skal jeg give Venstres tilslutning til dette lovforslag. Lovforslaget ligger i god forlængelse af arbejdsmarkedsreformens 3. fase, der var en del af finanslovaftalen for 1999, som Venstre sammen med CD, Kristeligt Folkeparti og De Konservative indgik med regeringen.

Venstre ser justeringerne, som forslaget indeholder, som en række små skridt i den rigtige retning. Sammenlægningen af den offentlige jobtræning og puljebog ser vi som en forenkling af systemet til gavn for brugerne. De to ordninger er stort set ens, og sammenlægningen vil derfor føre til en større grad af overskuelighed.

Det er ligeledes et positivt træk, at virksomhederne nu vil få mulighed for at vurdere, på hvilke områder den enkelte person, som virksomheden har i arbejdspraktik, har sine forcer og kvaliteter. Og det er netop, hvad man opnår ved at gøre arbejdspraktikken til et redskab i aktiveringsindsatsen. Jeg tror, arbejdspraktik kan blive et godt bidrag til den aktive arbejdsmarkedspolitik.

I Venstre glæder vi os således over, at der nu kan blive igangsat forsøg med ændring af ram-

merne for aktiveringsindsatsen, og vi så faktisk gerne, at forsøget blev udvidet og gjort bredere i forhold til det her foreslåede.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Indholdet af dette forslag er forhandlet på plads af partierne bag forliget om arbejdsmarkedsreformen fra efteråret 1998, og Det Konservative Folkeparti støtter helhjertet forslaget. På baggrund af de allerede indhøstede erfaringer har vi fundet behov for at gøre nogle af arbejdsmarkedsreformens bestemmelser mere fleksible.

Forhandlingerne om justeringerne er foregået i en god og positiv atmosfære mellem arbejdsministeren og partiernes ordførere, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at udtrykke anerkendelse herfor over for såvel de andre partiers ordførere som arbejdsministeren.

Ikke mindst på den baggrund skal jeg imidlertid dybt beklage, at arbejdsministeren samtidig har forhandlet nogle af de samme forligstemaer og indgået aftale herom med en anden kreds af partier. Hermed har ministeren sænket standarden for, hvad der hidtil her i Tinget har været betragtet som god forligsskik, med adskillige alen. På et par punkter griber aftalerne direkte ind i hinanden. Efter normal Christiansborgstandard betegnes den slags som forligsbrud. Det er noget værre roderi.

Det er muligt, ministeren mener, at han bare har været smart, men det er ikke tilfældet, tværtimod. Ministerens fremgangsmåde vil så sikkert som amen i kirken give vanskeligheder ved fremtidige forhandlinger, og det er ikke, fordi ministeren er noget slet menneske. Årsagen er formentlig snarere, at ministerens parlamentariske erfaring er af, skal vi sige ret overskueligt omfang.

I forbindelse med behandlingen af dette lovforslag vil jeg omtale det ene af de to konkrete punkter og vende tilbage til det andet punkt under behandlingen af lovforslag nr.: L 125.

I »Aftaler om finansloven for 2000«, side 19, kan aftalen mellem regeringen, Venstre og De Konservative, CD og Kristeligt Folkeparti om den justering af aktiveringsindsatsen, der ligger bag dette lovforslag, læses.

Herunder er der et særligt afsnit på side 20 under overskriften »Arbejdspraktik som nyt redskab i aktiveringsindsatsen«. Så langt, så godt. Men i det samme hæfte fra Finansministeriet, side 15, kan man læse om aftalen mellem samme regering, CD, SF og Enhedslisten, og her

dukker så pludselig på side 20 et fuldstændig ligelydende afsnit om arbejdspraktik op igen.

Nu har jeg naturligvis ikke noget imod, at SF og Enhedslisten stemmer for vores oprindelige aftale med regeringen, men hvad har regeringen helt konkret forpligtet sig til over for SF og Enhedslisten? Kan arbejdsmarkedsreformpartierne ændre i reglerne om arbejdspraktik uden om SF og Enhedslisten? Eller har de to partier fået vetoret? Jeg vil gerne bede arbejdsministeren om at besvare dette spørgsmål her under førstebehandlingen.

Jeg beklager ministerens utraditionelle fremgangsmåde, men lovforslaget her er der ikke noget i vejen med. Det støtter vi.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstod hr. Knud Erik Kirkegaard rigtigt for et øjeblik siden, da hr. Knud Erik Kirkegaard beklagede, at der var indgået aftaler på en række andre områder til anden side i Folketingssalen.

Hvis jeg har forstået det rigtigt, er jeg nødt til at spørge hr. Knud Erik Kirkegaard, om ikke Venstre og De Konservative har haft chancen og også er blevet indbudt til at sidde ved forhandlingsbordet i forbindelse med de aftaler, der er blevet indgået?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg må sige ganske klart, at det problem, som jeg omtalte i forbindelse med lovforslaget her, nemlig de enslydende afsnit om arbejdsmarkedspraktik, som indgår i to sæt aftaler – dels aftalen mellem de oprindelige arbejdsmarkedsreformpartier, dels aftalen med SF og Enhedslisten – er en sag, som til vores meget store overraskelse dukkede op, da vi læste det hæfte, som er udgivet af Finansministeriet. Vi var overhovedet ikke opmærksomme på, at regeringen forhandlede dette spørgsmål til anden side.

Jeg er udmærket klar over, at i den store kreds omkring finansministerens bord har det spørgsmål her været nævnt, men det er nu almindelig god skik her i Folketinget, at hvis man har indgået en aftale, og man så involverer andre partier i den samme aftale, så knytter man lige kontakten for at sikre sig, at det er i orden. Og jeg har endnu ikke fået svar på spørgsmålet til arbejdsministeren, men det kommer sikkert på et senere tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Knud Erik Kirkegaard, hvad det er, der har fået De Konservative til at holde sig uden for de enkelte elementer, så det nu kommer til at fremstå, som om det er nogle skjulte elementer, der er blevet forhandlet om.

Netop aftalen om servicejob var jo en del af kommuneaftalerne, hvor også hr. Knud Erik Kirkegaards kolleger i kommunerne har været med til at foreslå regeringen at gennemføre en sådan ordning. Den er så blevet kraftigt forbedret i forbindelse med finanslovforhandlingerne, men der er jo ikke noget til hinder for, at Det Konservative Folkeparti slutter sig til denne del af aftalen.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg forstod udmærket godt hr. Knud Erik Kirkegaards bemærkninger vedrørende afsnittet om servicejob. Men jeg hørte det altså også således, at hr. Knud Erik Kirkegaard efter De Konservatives opfattelse pegede på en række andre problemer, men det har vi jo fået sat på plads, at sådan er det ikke, og det skal jeg så takke hr. Knud Erik Kirkegaard for.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

De to socialdemokratiske folketingsmedlemmer kan lige så godt med det samme bide i det sure æble. Man har sursjosket i det, så det gør noget.

Det er korrekt, at der har været drøftelser om problemet servicejob, hvor også vi har deltaget, og hvor der blev fremlagt en skitse fra regeringen, som vi bestemt ikke på nogen måde afviste.

Efter dette tidspunkt har vi ikke fået nogen invitation til at deltage i forhandlingerne om servicejob. Det er sket i fora uden om Det Konservative Folkeparti. Sådan gør man normalt ikke på Christiansborg.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Så mangler vi bare at få at vide af hr. Knud Erik Kirkegaard, hvad det er for noget, man ikke kan lide i den aftale om servicejob, der ligger, når det eneste, man har at sige til det, er, at man ikke føler, at man har været med i forhandlingerne. Men hvis man i øvrigt er enig i grundlaget, må man jo gerne tilslutte sig.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Når man deltager i debatter her fra talerstolen, skal man jo holde sig til dagsordenen. Hvis hr. Bjarne Laustsen kigger på tavlen bagved, vil han opdage, hvad der er på dagsordenen netop nu.

Lovforslaget om servicejob kommer efterfølgende, og så kan jeg forsikre hr. Bjarne Laustsen om, at jeg nok skal gøre opmærksom på, hvad der er galt med det.

Formanden:

Hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Man kan passende starte med at sige, og det agter jeg at gøre: Hvad sagde vi! Det, der ligger i lovforslaget her, er jo stort set en erkendelse af, at den kritik, som bl.a. SF har rejst mod arbejdsmarkedsreformen, har vist sig at være rigtig.

Derfor er det selvfølgelig også glædeligt at høre ikke mindst den socialdemokratiske ordfører stå op og erkende, at det, man fik lavet sidste år, måske ikke var så heldigt, og nu retter vi så lidt op på det. Det synes jeg er al ære og respekt værd.

Det, der ligger i ændringerne om, at man afskaffer 4-ugers-reglen og man bløder timetallet op i forbindelse med supplerende tilbud, altså nedsætter de 25 timer til 20, og man også erkender, at det måske ikke er så smart at tilbyde pligtmæssig aktivering til folk, der er 59½ år, og som har meddelt, at de går på efterløn, osv. osv., er alt sammen elementer, som, havde jeg nær sagt, man ved brug af almindelig sund fornuft burde have indset allerede sidste år, da man havde muligheden for at ændre lovforslaget.

Da jeg selv under første- og andenbehandlingen af forslaget om arbejdsmarkedsreformen gjorde opmærksom på, at her var man på gale veje, havde man muligheden for at ændre det, men det ville man ikke. Nu erkender man det, og det skal man selvfølgelig også have en cadeau for.

Derfor er SF også meget positivt indstillet over for de ændringer, som ligger her, fordi de i høj grad er en imødekommelse af den kritik, som vi har rejst. Og vi kan såmænd godt leve med, at man har forhandlet forbedringer med andre partier end SF.

Jeg kan bare ikke forstå, at Det Konservative Folkeparti, når man nu er så kritisk over for proceduren og selv i perioden har deltaget uhyre aktivt i kritikken af den reform, som man selv har lagt stemmer til gennem det ene samråd efter det andet med arbejdsministeren, hvor man har erkendt, at der er meningsløs aktivering, og at der er aktivering af utrolig tvivlsom karakter, så alligevel uden videre accepterer, at de forbedringer, som kommer ind i arbejdsmarkedsreformen, ikke skal medføre øget kvalitet i den øvrige aktivering, men tværtimod bare skal bruges som simple besparelsesforslag.

Man flytter ikke pengene over og sørger for, at kvaliteten af aktiveringen bliver bedre for dem, der er under 58 år – altså at man får nogle bedre projekter og noget mere seriøsitet ind i arbejdet – men skal bare bruge det til at fylde penge i finansministerens kasse. Det forstår jeg simpelt hen ikke at Det Konservative Folkeparti har været med til.

Jeg forstår heller ikke, at regeringen har været det, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren har den opfattelse, at man kan sikre en kvalitet for de øvrige, når man ikke tilfører flere midler og man erkender, at der har været utrolig mange projekter af tvivlsom karakter i indeværende år. Hvordan vil man så sikre, at man får en bedre kvalitet for dem, der nu ikke bliver omfattet af de forbedringer, som er i nærværende forslag?

Generelt set er vi positive over for ændringerne i lovforslaget, men vi er utrolig betænkelige ved, at man bare bruger det som et besparelsesforslag, og at det ikke også kommer det øvrige område til gode.

Mogens Andreasen (DF):

I det foreliggende lovforslag er der lagt op til en række justeringer for at smidiggøre arbejdsformidlingens muligheder for en mere fleksibel aktiveringsindsats.

Dansk Folkeparti mener, at flere af de justeringer er ganske fornuftige under forudsætning af, at arbejdsformidlingen lever op til intentionen i loven om fleksibilitet og effektivitet.

Der er en vis sammenhæng med lovforslag nr. L 108, som vi lige har behandlet, nemlig aktivering af ledige.

Når man ser på de enkelte dele i lovforslaget, er det interessant, at der nu åbnes mulighed for, at de regionale arbejdsmarkedsråd kan fravige kravet om pligt til aktivering for 58-59-årige,

der har mulighed for at gå på efterløn, når de fylder 60 år. Det synes vi er positivt.

Gruppen af ledige på 55 og opefter, der opfylder betingelsen for ret til efterløn ved det 60. år, får nu ret til forlængede dagpenge, indtil de kan gå på efterløn, selv om de forbliver under hovedreglen om ret og pligt til aktivering. Jeg mener, at den mulighed burde omfatte alle 50-60-årige.

Når vi ser på den praktiske aktiveringsindsats i lovforslaget, hvor praktik på private virksomheder indgår, er det Dansk Folkepartis opfattelse, at der virkelig er gode muligheder for, at det kan medføre, at ledige i langt højere grad ansættes i ordinære job, og vi mener, at der primært skal sættes på oplæring og opkvalificering på det private arbejdsmarked.

Jeg er fuldt ud opmærksom på, at der naturligvis også er behov for en vis tilgang af arbejdskraft til både stat, amter og kommuner i forbindelse med almindelig afgang eller ændringer af systemer, som kræver nye medarbejdere, men det tror jeg heller ikke indebærer så store vanskeligheder, som der er med at få ledige i ordinære job på det private arbejdsmarked.

Jeg mener derfor, at dette lovforslag er et skridt i den rigtige retning, men vi må se, om det kan gøres bedre under udvalgsbehandlingen.

Dansk Folkeparti er under alle omstændigheder positivt indstillet, men der er en del i lovforslaget, vi ikke kan lide, nemlig § 27, stk. 3, der giver arbejdsministeren ret til at fastsætte regler for uddannelsesstilbud i udlandet med uddannelsesgodtgørelse.

Susanne Clemensen (CD):

På CD's landsmøde i november i år satte folketingsgruppen fokus på det, som vi i mangel af bedre forslag har kaldt et rarere samfund. Et rarere samfund opnås efter CD's opfattelse bl.a. også ved at bekæmpe det, som vi kalder systembeton og kassetænkning, der ofte udspringer af, at vanetænkning samt forældede ideologier og stålsatte principper får for meget indflydelse.

Samarbejdet mellem arbejdsmarkedets parter og samarbejdet mellem Socialdemokratiet og Venstre om arbejdsmarkedsreformen giver nok til dels holdbare løsninger, men er ikke nogen garanti for, at den ledige dagpengemodtager sættes i centrum. Et af vores ønsker, som vi også har fremført i sensommeren, har derfor

været, at den seneste arbejdsmarkedsreform skulle blødes op og gøres mere fleksibel.

Som et midterparti uden ideologiske eller traditionelle bindinger til den ene eller anden gruppe borgere eller til interesseorganisationer er vi formentlig et af de partier inden for forligskredsen, der bedst kan gøre opmærksom på, hvor arbejdsmarkedsreformen i højere grad end tilfældet er i dag bør tage hensyn til det enkelte menneske. Ofte er især reglerne på det arbejdsmarkedspolitiske område ganske detaljerede, og det kan betyde, at mennesker uforvarende kommer i klemme i det administrative system eller slet og ret føler sig mistænkeliggjort.

Vi er ganske tilfredse med de ændringer, som der i det her lovforslag lægges op til, og som jo altså er blevet til efter indgående drøftelser i forligskredsen. Særlig fleksibiliteten i aktiveringsindsatsen for ledige på 58 og 59 år er noget, som har ligget os meget på sinde.

Forhåbentlig er det dermed slut med at høre historier om, at 58-59-årige, der kan dokumentere at gå på efterløn som 60-årige, sendes ud i håbløse aktiveringsprojekter såsom »kend dig selv«-kurser og »hvordan man skriver en ansøgning«-kurser eller slet og ret varimestuer, der ikke har noget beskæftigelsesaspekt.

Vi er også utrolig tilfredse med, at 4-ugersreglen mellem aktiveringstilbudene afskaffes. Aktiveringen må nemlig ikke udvikle sig til at fokusere ensidigt på kvantitet frem for kvalitet. I det lange løb vil det givetvis også være mere økonomisk fordelagtigt at fokusere på mere individuelt tilrettelagte kurser.

En sidste ting, som vi gerne havde set ændret i CD, er spørgsmålet om de individuelle handlingsplaner. Vi er ikke tilfredse med, at der er mulighed for at fremsende en revideret handlingsplan sammen med et nyt tilbud til den ledige, uden at den ledige har været til en personlig samtale først. Det vidner om mangel på respekt for de mennesker, der er ledige, og det virker ikke særlig motiverende for den enkelte ledige.

Vi er enige om, at der ikke skal være frit valg på alle hylder, men igen er det kvantitet og kortsigtede økonomiske gevinster, der er drivkraften, og det ønsker vi ikke.

Vi er glade for, at arbejdsministeren har udtrykt samme holdning – om end vi ikke er enige i konsekvenserne heraf – og at arbejdsministeren derfor vil skrive ud til alle AF-regioner og præcisere, at skriftlig fremsendelse af en handlingsplan er en absolut undtagelse fra hoved-

reglen om personlig kontakt, og at alle AF-regioner desuden fra årsskiftet skal opgøre deres praksis omkring udarbejdelse af handlingsplaner for første halvår 2000. Så må vi på det tidspunkt se på sagen igen.

CD er alt i alt rimelig tilfreds med de ændringer, der lægges op til, og vi kan støtte lovforslaget.

Anders Samuelson (RV):

Dette lovforslag har som nævnt til formål at justere indholdet af den tredje fase af arbejdsmarkedsreformen.

Det Radikale Venstre ser generelt positivt på de justeringer, som forslaget lægger op til. Jeg vil derfor ikke gå ind i hver enkelt del af forslaget, men nøjes med at fremhæve to punkter i forslaget.

Det første er introduktionen af arbejdspraktik som nyt aktiveringsinstrument. Det er et tiltag, som vi har store forventninger til. Arbejdspraktik er meget parallel til den virksomhedsrevalidering, som Det Radikale Venstre har arbejdet for, og som også er blevet indført på det sociale område.

For at aktiveringen kan leve op til sit formål, er det jo netop utroligt vigtigt, at den er så målrettet efter arbejdsmarkedets behov som muligt, og at den samtidig tager udgangspunkt i den enkelte lediges muligheder og kvalifikationer. For mange ledige er det jo egentlig ikke så meget kvalifikationer, det kniber med, men snarere, at de efter en længere tids ledighed har svært ved at få kontakt til arbejdsmarkedet igen. Det vil et praktikophold på en virksomhed i mange tilfælde kunne råde bod på. Og i de tilfælde, hvor den ledige mangler opkvalificering, vil det også blive afdækket i forbindelse med sådan et praktikophold.

Det eneste, man kan være lidt skeptisk over for, er, om et ophold på en arbejdsplads i 2-4 uger er længe nok til, at virksomheden og den ledige kan se hinanden an, men lad det komme an på en prøve. Under alle omstændigheder er vi overbevist om, at arbejdspraktik vil blive et meget nyttigt redskab i aktiveringsindsatsen, som kan få langt flere ledige i ordinær beskæftigelse.

Det andet punkt i forslaget, som jeg gerne vil give et par ord med på vejen, er forslaget om at gøre aktiveringen af ledige på 58 og 59 år mere fleksibel.

I Det Radikale Venstre kan vi godt se det groteske i at bruge ressourcer på at aktivere

personer, som allerede har besluttet sig til at gå på efterløn, når de fylder 60 år. På den anden side vil jeg gerne understrege, at vi ikke ser dette forslag som en generel lempelse af pligten og retten, først og fremmest retten, til aktivering for ældre ledige. Derfor lægger vi også stor vægt på, at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af, om pligten til aktivering skal fraviges, og om retten til aktivering kan fraviges. Der er således stadig væk som udgangspunkt ret og pligt til aktivering også for ældre ledige.

Jeg nævner dette, fordi det har været fremført i debatten, at aktiveringspligten bør fraviges, fordi mange ældre ledige sendes ud i perspektivløse aktiveringsprojekter, som mere ligner beskæftigelsesterapi end egentlig arbejdsmarkedsrettet aktivering. Jeg vil derfor gerne understrege, at det ikke er en argumentation, som vi godtager fra Det Radikale Venstres side.

Efter vores opfattelse skal alle ledige – også de ældre ledige – have krav på tilbud om arbejdsmarkedsrettet aktivering, seriøs aktivering. Et af hovedpunkterne i den tredje fase af arbejdsmarkedsreformen var jo netop, at ældre ledige nu skulle gives de samme tilbud og muligheder som alle andre ledige. Og så skal vi også lige huske, at vi har lavet en ny efterlønsordning, som også tilskynder folk til at blive længere tid på arbejdsmarkedet. Så generelt er det altså en bevægelse, som vi har bakket op hele vejen igennem fra Det Radikale Venstres side.

Samlet set lever vi med det her forslag op til et løfte om løbende at følge den seneste arbejdsmarkedsreform op for at gøre den så brugbar, fleksibel og virkelighedsorienteret som overhovedet muligt. På den baggrund skal jeg meddele, at Det Radikale Venstre kan støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det Radikale Venstre og Det Konservative Folkeparti har jo i fællesskab sammen med andre partier bag arbejdsmarkedsreformen sidste år sat skibet med arbejdspraktik i søen, og så vidt jeg forstod på hr. Anders Samuelson, kunne han se noget meget perspektivrigtigt i det projekt. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Anders Samuelson i.

Så sagde hr. Anders Samuelson, at man måske kunne komme i tvivl om, hvorvidt den periode, der er fastsat – 2 uger og 4 uger – nu var

ramt rigtigt, og åbnede for overvejelser om på et eller andet tidspunkt måske at foretage ændringer heri

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Anders Samuelsen, om hr. Anders Samuelsen er af den opfattelse, sådan som forligsmønstret omkring finansloven nu har været, at vi, partierne bag arbejdsmarkedsreformen, så vil kunne foretage disse ændringer uden at opnå accept fra SF og Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg hæftede mig lige ved hr. Anders Samuelsen sidste bemærkninger. Jeg hørte dem sådan, at hr. Anders Samuelsen mener, at der i det her forslag står, at også de ældre ledige har ret og pligt til aktivering.

Jeg regner med, at der var tale om en fortællelse. Er sagen ikke den, at der netop hermed er knæsat, at de ældre har ret til aktivering, men ikke pligt til aktivering, når de er kommet op i enden af 50'erne?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det sidste spørgsmål først:

Det er klart, at med det her lovforslag er der lagt op til – hvilket jeg også understregede i min ordførertale – en mere fleksibel tilgang til de 58-59-årige, og det er så, hvad det er.

Men ældre er jo efterhånden et vidt begreb, ja, det går jo faktisk helt ned til 48 år, jf. det lovforslag, som vi skal behandle senere. Derfor vil jeg gerne holde fast i, at generelt for gruppen af ældre er det altså vigtigt at holde fast i både en ret og en pligt til aktivering.

Og til hr. Knud Erik Kirkegaards spørgsmål om, hvorvidt man skal inddrage den ene eller den anden, den tredje eller den fjerde side i kommende justeringer, vil jeg lade udspillet i en sådan situation – hvis den skulle opstå og der skulle være et behov for det – ligge hos regeringen og ikke hos mig som ordfører.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Der var engang en klog politiker, der sagde, at det at få et konkret svar fra Det Radikale Venstre var lige så svært, som det var at holde fast på et stykke våd håndsæbe. Det fik jeg egentlig bekræftet lige for et øjeblik siden.

Jeg synes, Det Radikale Venstre lægger alt for stor magt over til ministeren. Han har hånd- og

halsret over, hvorvidt Det Radikale Venstre kan indgå ændringer af denne aftale her med forligspartierne. Det synes jeg da er noget sølle noget, for at sige det rent ud.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

I det tilfælde tror jeg ikke, hr. Knud Erik Kirkegaard hørte ordentligt efter, hvad jeg svarede. Jeg sagde, at initiativet må komme fra arbejdsministeren, fra regeringens side, og så vil vi forholde os til det konkrete udspil, der kommer i den situation. Dermed være ikke sagt, at den fulde beslutningsmyndighed er lagt over til den side, men initiativet må komme derfra.

Så vil jeg lige komme med en korrektion af det med den våde håndsæbe: Jeg tror, det var hr. Svend Auken, der engang sammenlignede det at holde fast i Det Radikale Venstre med det at ville banke budding op på en væg.

Det kan godt være, at der er nogle, der synes, vi er irriterende, rundtomkring og til tider, men så længe vi bare nogenlunde får det, som vi gerne vil have det, kan vi godt leve med den slags.

Jette Gottlieb (EL):

Jeg synes, vi med det her lovforslag står med et relativt enestående eksempel på, at det faktisk er tilladt at blive klogere, for når man kigger rigtig godt efter i det her lovforslag, kan man jo se nogle spæde tegn på, at sådan noget rent faktisk gælder for regeringen i det her tilfælde og jo også for den højre side af salen.

Desværre må vi så sige, at regeringens evner til at føre en fejlslagen arbejdsmarkedspolitik videre til noget mere aktivt og offensivt jo ikke kommer til udtryk i den store selverkendelse, og de ændringer, der her er til førstebehandling, er jo alt for begrænsede.

Når arbejdsministeren ved fremlæggelsen af forslaget siger, at der ikke på indeværende tidspunkt er grundlag for at ændre væsentligt ved den aktive arbejdsmarkedspolitik, ja, så må det være en form for tonedøvhed over for de klagesange, som både de faglige organisationer og de tusinder af arbejdsløse, der har været udsat for mere eller mindre tåbelige aktiveringsordninger, kommer med i en lind strøm, i øvrigt også direkte til arbejdsministerens bord.

Som det udtrykkes kort og klart af formanden for SiD i Rødby, Tage Jørgensen: Generelt må vi sige, at aktiveringen virker som en sovepude og en opbevaring til bistandssystemet.

Der er brug for at ændre meget væsentligt ved arbejdsmarkedspolitikken, og det sker ikke med de her forslag.

Når det er sagt, må vi også sige, at de foreslåede ændringer på nogle punkter retter op på nogle af de mere groteske udslag af aktiveringscirkuset.

Vi hilser det velkomment, at aktiveringspligten for de 58- og 59-årige fjernes, da den som oftest virker som en raffineret måde at genere ældre arbejdsløse på, inden de kan få adgang til at nyde deres efterløn – i den udstrækning efterløn er til at nyde. Og forslagene om at afskaffe 4-ugers-reglen og om, at pligten til supplerende tilbud kan komme til at gælde folk med under 20 timers ordinært arbejde, er forbedringer i forhold til de nuværende regler.

Det samme kan måske blive resultatet af forsøgene med at strække aktiveringsindsatsen ud til at gælde hele ydelsesperioden, men her vil vi nu godt se, hvordan de her forsøg kommer til at virke i praksis.

Indførelsen af virksomhedspraktik kan muligvis medvirke til, at flere arbejdsløse kan få job på ordinære vilkår, og det hilser vi selvfølgelig velkomment. Men vi er også opmærksomme på, at lovforslaget lægger en begrænsning på virksomhedernes mulighed for at misbruge ordningen til at få udført kortvarige, sæsonprægede arbejdsopgaver; det er en vigtig ting. Alligevel vil vi påpege, at betingelserne for at begrænse misbrug kunne være strammet betydeligt op, f.eks. ved, at virksomhederne pålægges at betale praktikydelsen, hvis de ikke tilbyder ordinært arbejde efter afslutningen af praktikperioden.

Med hensyn til det sidste element i forslaget til lovændring, sammenlægningen af offentlig jobtræning og puljebjob, er der vel kun at sige, at en oprydning i aktiveringsjunglen aldrig kan skade. Faktisk må man sige, at netop indførelsen af puljebjob hører til de dele af arbejdsmarkedspolitikken, hvor offentlige arbejdsgivere har fået mulighed for at erstatte ordinære stillinger med uordinære.

Det samlede forslag indeholder altså en række småforbedringer, som vi kun kan støtte.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at vi vil fastholde vores indædte modstand mod den samlede arbejdsmarkedspolitik, som den kom til udtryk i den såkaldte 3. fase: en politik, som går ud fra, at arbejdsløse er en særlig form for mennesker, som skal piskes til at arbejde for at gøre sig fortjent til den alt for lave understøttelse, en

politik, hvor der bruges milliarder af kroner på at holde folk uden for det ordinære arbejdsmarked på trods af de mange uløste opgaver inden for f.eks. den offentlige service, og en politik, der bygger en mur imellem dem i ordinært arbejde med overenskomstmæssige arbejdsforhold og så de aktiverede, der tvinges ud i situationer, hvor de kommer til at virke som en trusel mod de overenskomstmæssige forhold.

Vi glæder os til, at regeringen tager skridtet fuldt ud væk fra tvangsaktiveringstvangstanken og hen mod uddannelse og rigtige job til alle, men jeg er fuldt ud klar over, at noget sådant kun kan ske i samarbejde med venstrefløjen, og det er jo altså ikke det, der sker her.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg kan jo lige så godt indrømme, at det her er et lovforslag, som vi er rigtig glade for. Vi er rigtig glade for de tiltag, der er heri, og vi er ikke mindst rigtig glade for, at ministeren og regeringspartierne har benyttet sig af retten til at blive klogere.

Man skal selvfølgelig ikke harcelere over folk, der er blevet klogere, men jeg kan tydeligt huske ministerens ansigtsudtryk og tonefald, da et medlem af Arbejdsmarkedsudvalget før sommerferien kom til at bruge udtrykket »meningsløs aktivering«. Det var en ganske forfærdelig modtagelse, det indlæg fik hos ministeren. Men der er sket noget i mellemtiden, og det er rigtig glædeligt, for man skal jo ikke i al evighed lukke øjnene for, hvordan verden ser ud, når den er helt forkert. Og der har været tale om meget meningsløs aktivering, og måske har den dér meget hektiske aktivering, man skulle gennemføre for at leve op til kravene i arbejdsmarkedsreformen, været med til at forringe aktiveringen for dem, hvor det kunne nytte at få den rigtige aktivering.

Det første tiltag her er fleksibilitet i aktiveringsindsatsen over for de ledige på 58-59 år: Det er bestemt ikke fra Kristeligt Folkepartis side meningen med at bidrage til dét, at vi vil tilskynde til fremrykning af tilbagetrækningsalderen fra arbejdsmarkedet, absolut ikke. Vi håber, at der fremover vil være brug for folk, sådan at de også får lyst til at være på arbejdsmarkedet, men vi må erkende, at der er nogle i den aldersgruppe dér, som er blevet trukket igennem en meningsløs aktivering og en umenneskelig aktivering, en ydmygende aktivering, som selvfølgelig også har omkostninger til følge for det offentlige.

Sammenlægning af offentlig jobtræning og puljeforbud til ét redskab er en effektivisering, og jeg håber helt bestemt, at det totalt set vil give flere i job på den måde – til gavn for dem selv og for samfundet.

Arbejdspraktik som nyt redskab i aktive-ringsindsatsen: Jeg håber meget, at erhvervs-livet, virksomhederne, vil tage imod det tilbud, der er her, og tage positivt imod de mennesker, der kommer ud til dem i 2-4 uger, og indgå i den moralske, skal vi sige aftale og forpligtelse, der ligger til så at tage dem tilbage, når de har været igennem den efteruddannelse, den op-gradering af deres viden, som man skønner der er brug for.

Op endelig forsøg i to friregioner, kan man kalde det, to frie arbejdsmarkedsregioner, som kan eksperimentere lidt inden for rammerne: Det er absolut et godt tiltag.

Op det dér med, at 4-ugers-reglen mellem tilbud afskaffes, og den anden lille ændring, om, at pligten til supplerende tilbud ved 25 timers ordinært arbejde nedsættes til 20 timer, er ikke lovændringer; det er bekendtgørelsesstof, som vi også fuldt ud kan tilslutte os.

Vi håber, at tiltaget her fører til mere resultatgivende aktivering for den enkelte og dermed naturligvis til glæde for hele samfundet.

Op så kan jeg i øvrigt tilslutte mig hr. Knud Erik Kirkegaards spørgsmål til arbejdsministeren om, hvor mange partier der skal være med, næste gang vi skal ændre på de bestemmelser her.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg hæftede mig naturligvis ved, at hr. Ole M. Nielsen tog rigtig pænt imod de forslag, vi nu behandler her, men jeg hørte også, at hr. Ole M. Nielsen den ene gang efter den anden kritiserede aktiveringsreglerne, og jeg forsøgte faktisk at stå og tænke tilbage i tiden. Det lykkedes mig så ikke helt, inden jeg nåede talerstolen, at komme til en konklusion, men den kan hr. Ole M. Nielsen så få lov at hjælpe mig med: Er det ikke sådan, at Kristeligt Folkeparti er medansvarligt for de aktiveringsregler, som vi aktiverer efter i dag?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er jo lykkedes for hr. Poul Erik Dyrland at komme lige lovlig langt tilbage i tankerækkefølgen dér, men det er fuldstændig korrekt –

som jeg også sagde under det tidligere lovfor-slag – at vi tilsluttede os en aftale, som vi ikke har meget andel i. Og de, der var med i den, kan jo godt huske, hvordan arbejdsmarkedsre-formen og efterlønsreformen blev til sidste år sådan lige pludselig, og lige før man skulle slutte den store finanslovaftale, som vi så valgte at tilslutte os, fordi vi syntes, at der var nogle andre gode elementer i den. Og der var bestemt også gode elementer i efterlønsreformen og ar-bejdsmarkedsreformen, men vi udtalte også dengang vores kritik af netop det område her. Og selv om vi så skulle have ment noget andet dengang – hvad vi altså ikke gjorde – vil vi også gerne en gang imellem benytte os af retten til at blive klogere. Det synes vi er en god ting.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Forslaget til ændring af aktiveringsloven ser vi som et skridt i den rigtige retning. Det vil med-føre en større fleksibilitet i aktiveringsindsatsen, i det her tilfælde for de 58- og 59-årige.

Vi havde gerne set, at det gjaldt hele alders-gruppen af 55-60-årige. Mange af de menne-sker, der arbejder et helt liv, til de er 55 år, føler det mange gange som en, ja, lad mig bruge ud-trykket straf, at de i de 5 år bliver sendt fra det ene kursus til det andet. I mange tilfælde er det nogle kurser, som de måske aldrig får brug for. Men det her er et lille skridt i den rigtige ret-ning, som vi er glade for, og som vi kan støtte.

Samtidig sker der jo det, som vi kan se i for-slaget, at det offentlige får en besparelse i år 2000 på 225 mio. kr. i alt og i år 2001 på 315 mio. kr. i alt, og det kan vi kun være til-fredse med, så vi vil støtte det her forslag.

En lille ting, jeg vil nævne, er, at nu indføres det, at praktiskarbejde, altså arbejdspraktik ude på virksomhederne, kan indgå i aktiveringen. Derfor bliver der en større mulighed for – især for den aldersgruppe, vi taler om her – at man kan blive ude på den pågældende virksomhed. Det er helt rigtigt.

Der er nogle gode elementer i det her, og derfor kan vi støtte det.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg vil starte med at kvittere for den positive modtagelse, som lovforslaget har fået. Der tæ-ner sig et bredt flertal bag de ændringer, som er indeholdt i lovforslaget, og som jo alle tager sigte på via nye redskaber og øget fleksibilitet at hæve kvaliteten af aktiveringsindsatsen.

Aktiveringsindsatsen er jo ikke, som fru Jette Gottlieb forsøgte at udlægge det, et spørgsmål om, at tusindvis af arbejdsløse oplever aktivering som noget nær meningsløst eller nedværdigende. Vi har tusindvis af gode eksempler på, at aktiverede personer hurtigt er kommet tilbage i ordinær beskæftigelse og har fået en mulighed for selvforsørgelse og en mulighed for at gøre sig gældende på arbejdsmarkedet. Det er én af forklaringerne på, at vi den dag i dag konstaterer, at ledigheden endnu en gang falder.

Så vil jeg sige til de ordførere, der har været oppe at sige, at der er grund til at hilse det velkomment, at arbejdsministeren er blevet kloge-re: Jeg vil gerne udstede det løfte, at hvis jeg får en lignende lejlighed over for de pågældende ordførere, vil jeg også gerne fra Folketingets talerstol gøre det gældende.

Med hensyn til spørgsmålet om forligsbrud og om, hvem der er forligspartier, vil jeg gerne anføre så tydeligt, som jeg overhovedet kan, at man skal lægge mærke til faktorenes orden:

Der er indgået et forlig med forligspartierne Venstre, De Konservative, CD og Kristeligt Folkeparti og regeringspartierne om en bred vifte af ændringer i en aktiv arbejdsmarkeds-politik.

Under andre forhandlinger under de samlede finanslovforhandlinger er der fra øvrige partier med hensyn til et enkelt element udtrykt ønske om, at det blev indføjet i aftalen. Det blev samtidig fra regeringens side tilkendegivet, at dette ikke gav forligspartirettigheder.

Derfor vil jeg sige til hr. Knud Erik Kirkegaard, at der ikke er nogen grund til at stå heroppe og fortælle arbejdsministeren, at med en lidt længere parlamentarisk erfaring var det nok ikke gået således med aftalen. Hjemmearbejdet er gjort, også i denne her sammenhæng.

Og så troede jeg i øvrigt, hr. Knud Erik Kirkegaard, at vi havde en aftale om, at du ikke roser arbejdsministeren – med de problemer, det kan give mig.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er noget med arbejdsministerens parlamentariske erfaring, som åbenbart gør, at han ikke er klar over, at man ikke har lov til at tiltale medlemmerne direkte.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg kan så berolige formanden med, at i daglig tale er arbejdsministeren og jeg faktisk dus og

kommer rimelig godt ud af det med hinanden. Men det er klart, at når der er nogle ting, der skal opklares i politisk sammenhæng, så optræder vi således her fra Folketingets talerstol.

Arbejdsministeren sagde, at den aftale, der var indgået til anden side, ikke gav forligspartirettigheder for de partier, der havde tilsluttet sig, og det opfatter jeg altså på den måde, at de oprindelige arbejdsmarkedsreformpartier uafhængigt af SF og uafhængig af Enhedslisten kan ændre i bestemmelserne om arbejdspraktik. Det kvitterer jeg for og siger tak for, og så skulle den historie i og for sig være overstået mellem mig og arbejdsministeren.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Selv hvis arbejdsministeren havde sagt De, havde det ikke været tilladt.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 125: Forslag til lov om servicejob. (Forsøgsordning med tilskud til servicejob i den offentlige sektor).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 3/12 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

I en meget lang periode har der været rejst kritik af de arbejdsmarkedspolitiske tiltag, der har været iværksat for at afhjælpe langtidsløsheden. Kritikken har været rettet mod kvaliteten af aktiveringstilbudene så vel som de reelle